

Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Deseño curricular e didáctica das artes plásticas e visuais		Código	652611B21
Titulación	8 Mestrado Universitario en Profesorado de Educación Secundaria: Artes Plásticas e Visuais			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	Anual	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación	Macho Eiras, Javier		Correo electrónico	javier.macho@udc.es
Profesorado	Capelo Álvarez, Silvia		Correo electrónico	silvia.capelo@udc.es
	Macho Eiras, Javier			javier.macho@udc.es
Web	http://arte-facto.org/			
Descrición xeral	A finalidade de calquer proxecto formativo, así como o plantexamento desta materia, debe implicar aos estudantes nun proceso de aprendizaxe persoal que traspase os créditos da materia, para dotalos dunha estrutura metodolóxica que lles permita desenvolver a súa futura profesión de forma creativa como profesores e profesoras de educación secundaria. Precisamente, o motor desta proposta docente é brindar oportunidades de aprendizaxe, de descubrimento de novos saberes, de experimentación e coñecemento dos fenómenos artísticos na educación, en base as motivacións do alumnado. Ademáis, a intención desta materia é que o alumnado entenda o ensino como un proceso artístico, con carácter propio.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	(CE-G1)Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións
A2	(CE-G2)Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan á aprendizaxe.
A3	(CE-G3)Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
A4	(CE-G4)Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes
A5	(CE-G5)Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas
A6	(CE-G6) Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país
A7	(CE-G7)Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, tutoría e orientación académica e profesional
A9	(CE-G9)Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia
A10	(CE-G10)Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
A11	(CE-G11)Coñecer a evolución histórica da familia, os seus diferentes tipos e a incidencia do contexto familiar na educación.
A12	(CE-G12)Adquirir habilidades sociais na relación e orientación familiar.
A15	(CE-E1)Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A16	(CE-E2)Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinados.
A18	(CE-E4)Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
A20	(CE-E6)Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
A25	(CE-E11)Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título	
	AP1 AP2 AP3 AP4 AP5 AP6 AP7 AP9 AP10 AP11 AP12 AP15 AP16 AP18 AP20 AP25	CM3 CM4 CM7
	AP1 AP2 AP3 AP4 AP5 AP6 AP7 AP9 AP10 AP11 AP12 AP15 AP16 AP18 AP20 AP25	CM3 CM4 CM7

Promover no alumnado as capacidades de planificación da docencia en contextos particulares e a súa aplicación na aula.	AP1	CM3 CM4 CM7
	AP2	
	AP3	
	AP4	
	AP5	
	AP6	
	AP7	
	AP9	
	AP10	
	AP11	
	AP12	
	AP15	
	AP16	
	AP18	
	AP20	
AP25		

Contidos	
Temas	Subtemas
BLOQUE I: A EDUCACIÓN DAS ARTES PLÁSTICAS VISUAIS COMO OBJECTO DE ESTUDIO.	Concepto interdisciplinar da Educación Artística. Perspectiva histórica da Educación Artística. Teorías da evolución artística en E. Secundaria. Teorías do ensino da arte. Procesos de aprendizaxe artístico en Secundaria. Campos de aprendizaxe: productivo, crítico e cultural.
BLOQUE II: ARTE CONTEMPORÁNEA E CULTURA VISUAL COMO DETONANTE DA DIDÁCTICA DAS ARTES PLÁSTICAS E VISUAIS	Arte contemporánea e cultura visual. Estética relacional e cultura visual na etapa da E. Secundaria. Instalacións, net-art, video-art, performance, etc. Posmodernidade na arte contemporánea e na educación. Museos e artistas. Departamentos de Educación dos museos. Obradoiros artísticos nos museos.
BLOQUE III: DESEÑO CURRICULAR EN SECUNDARIA	Deseño curricular de secundaria. Lexislación vixente. Programacións e Unidades Didácticas. Adaptación a contextos específicos. Desenvolvemento de competencias clave e competencias profesionais.
BLOQUE IV: O CURRÍCULO ARTÍSTICO BASEADO EN PROXECTOS.	Metodoloxía a/r/tography. Elaboración e exemplificación de proxectos artográficos en E. Secundaria.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Lecturas	A2 A5 A6 A9 A10 A11 A12 C3	1	10	11
Investigación (Proxecto de investigación)	A4	20	0	20
Sesión maxistral	C4	6	0	6
Traballos tutelados	A1 A3 A6	20	17	37
Aprendizaxe colaborativa	A7 A15 A16 A18 A20 A25 C7	12	12	24
Obradoiro	A3	20	20	40
Atención personalizada		12	0	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Lecturas	Selección de textos básicos de lectura obrigatoria para a realización dos diferentes proxectos propostos.
Investigación (Proxecto de investigación)	Elaboraranse tres proxectos artísticos ao longo da materia, un de carácter individual e dous de carácter grupal.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos que conforman a Educación Artística como obxecto de estudo.
Traballos tutelados	Elaboración de proxectos do alumno coa colaboración do docente
Aprendizaxe colaborativa	Colaboración entre os estudante na elaboración de proxectos.
Obradoiro	Levarase a cabo diferentes obradoiros artísticos que irán conformando cada un dos proxectos que ten que presentar o estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	A realización dos proxectos conleva un seguimento personalizado por parte do profesor acerca dos procesos que cada estudante levará a cabo.
Investigación (Proxecto de investigación)	O alumnado de matrícula parcial e/ou con dispensa académica realizará os traballos e tarefas de forma individual, con entregas nas datas marcadas polo docente, e terá atención personalizada no horario de titorías, para aclarar dúbidas sobre os traballos e tamén sobre o marco teórico e práctico da materia.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Obradoiro	A3	Momentos de traballo presencial con el profesor que implican una participación obrigatoria por parte del alumno.	50
Investigación (Proxecto de investigación)	A4	Avaliación dos tres proxectos, individual + 2 grupais.	50
Traballos tutelados	A1 A3 A6		0

Observacións avaliación

Sen dúbida, existen infinidade de formas e maneiras de avaliar, tantas como metodoloxías de ensino-aprendizaxe. Nesta guía docente plantexouse a educación como un proceso artístico, polo que a avaliación que aquí se plantexa, coherentemente, mana desde esta perspectiva. Deste xeito, tal e como plantexa Eisner (1995: 188), "a avaliación é unha ferramenta educativa mediante a cal pode exercerse a intelixencia profesional en beneficio dos estudantes". Isto ven a demostrar que avaliar é cuestión de dous implicados: estudantes e o profesor, polo que os criterios deben ser reflexionados e acordados en grupo. Ademais, en ocasións se lles pedirá ao alumnado que elaboren autoavaliacións, mediante unha reflexión persoal e crítica dos procesos que experimentaron. Como se pode intuír, esta materia implica un compromiso forte do estudante co seu propio proceso de aprendizaxe artístico. Deste xeito a asistencia a clase resulta necesaria, non como unha obriga -que tamén o é no espazo europeo de educación superior-, dado que os procesos viviranse na propia aula e o transcurso da materia írase construíndo entre todos. A asistencia non é un formalismo, senón que se exige a participación activa e crítica do alumno dentro da aula. Tendo en conta isto, como criterios de calificación, haberá que aprobar todos os proxectos por separado para superar a materia. Na calificación final, a parte da nota media obtida nos tres proxectos, de maneira cualitativa terase MOI EN CONTA o grado de implicación do alumnado, de experimentación, de autoexigencia, de satisfacción persoal así como a capacidade de síntese e reflexiva do estudante ao longo do curso.

Para iso, a avaliación será continua e mediante a presentación de traballos.

Plaxio: aplícase o artigo 14.4 das Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario: "na realización de traballos, o plaxio e a utilización de material non orixinal, incluído aquel obtido a través da internet, sen indicación expresa da súa procedencia e, se é o caso, o permiso do seu autor/a, poderá ser considerada causa de cualificación de suspenso na actividade. Todo iso sen prexuízo das responsabilidades disciplinarias ás que puidese haber lugar tras o correspondente procedemento".

NORMAS ESPECÍFICAS DE AVALIACIÓN PARA:

Alumnado con recoñecemento de dispensa académica

Segundo o establecido na " NORMA QUE REGULA O RÉXIME DE DEDICACIÓN AO ESTUDO E APERMANENCIA E A PROGRESIÓN DOS ESTUDANTES DE GRAO E MÁSTER UNIVERSITARIO NA UNIVERSIDADE DA CORUÑA (aprobada polo Consello Social do 04/05/2017):

1. Deberá poñelo en coñecemento do docente na primeira semana de clase, ou, se isto non fora posible, nun prazo non superior a 7 días desde que lle fora concedido o recoñecemento. 2. Terán que realizar, individualmente, todas as actividades/traballos propostos ao longo do curso e entregalos nas datas establecidas polo docente. Se non se cumpre a entrega na data sinalada considerarase non presentado. 3. A cualificación será a media ponderada das notas das actividades e traballos realizados durante o curso e da nota da proba realizada na data do calendario oficial de exames, debendo obter en cada unha das partes un aprobado (5 sobre 10) para poder superar a materia. No caso de non superar algunha das partes na segunda oportunidade, deberán repetir todas as partes non aprobadas (actividades/traballos/ou proba).

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Acaso, M. (2006). EL LENGUAJE VISUAL. Barcelona: Paidós - Acaso, M. (2009). LA EDUCACIÓN ARTÍSTICA NO SON MANUALIDADES. Madrid: Catarata - Agra, M.J (1999). O ESPAZO DA ARTE NA EDUCACIÓN. Santiago de Compostela: USC. - Agra, M.J (2003). LA FORMACIÓN ARTÍSTICA Y SUS LUGARES. Educación Artística, Revista de Investigación. - Agra, M.J (2007). LA EDUCACIÓN ARTÍSTICA EN LA ESCUELA. Barcelona: Graó - Calaf, R. & Fontal, O. (2010). CÓMO ENSEÑAR ARTE EN LA ESCUELA. Madrid: Síntesis - Efland, Freedman & Stuhr (2003). LA EDUCACIÓN EN EL ARTE POSMODERNO. Barcelona: Paidós - Eisner, E. (1995). EDUCAR LA VISIÓN ARTÍSTICA. Barcelona: Paidós - Eisner, E. (2004). EL ARTE Y LA CREACIÓN DE LA MENTE. Barcelona: Paidós - Huerta, R. (2001). ESPIRITU DE TRASATLÁNTICO, CONDICIÓN DE PATERA. Revista Aula, nº 106. - Marín Viadel, R. (2003). DIDÁCTICA DE LA EDUCACIÓN ARTÍSTICA. Madrid: Pearson Education - Marín Viadel, R. (2000). DIDÁCTICA DE LA EXPRESIÓN PLÁSTICA O EDUCACIÓN ARTÍSTICA. Madrid: Síntesis - Mesías, J.M. (2019). EDUCACIÓN ARTÍSTICA SENSIBLE. Cartografía contemporánea para arteducadores. Barcelona: Graó - Mirzoeff, N. (2003). INTRODUCCIÓN A LA CULTURA VISUAL. Barcelona: Paidós
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Asistencia, participación activa, compromiso, responsabilidade, autoexigencia; e moita ilusión por aprender novas metodoloxías.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías